

K plánování přesunů

Major Tomáš Vachálek

V článcích VM z minulého roku přispívali autoři článků každý svým způsobem ke splnění náročného úkolu v plánování bojových úkolů. Nepodařilo se však dosud splnit hlavní úkol v plánování a řízení přesunů — tj. zkrátit dobu potřebnou pro plánování na minimum. Jsou soudruzi, kteří tvrdí, že to ani nelze. Kupř. podplukovník Jaček, VM čís. 3/1962, uvádí, že „složitost plánování a řízení přesunů, této důležité části bojové činnosti vojsk, vyžaduje všestranné posouzení každé podrobnosti v práci velitelů, štábů i vojsk, neboť snahou je zkrátit dobu pro plánování a přípravu akcí při vysoké organizovanosti a pořádku.“ Dále, že „tento základní rozpor v praxi zatím nemůžeme řešit nějakou mechanizací nebo automatizací štábních prací“.

Ukáží, jak lze tento úkol splnit. Proto rozeberu metodický postup při plánování přesunů a vyvádění útvarů a jednotek do výchozích míst s použitím mechanické pomůcky. Tato práce vyžadovala až dosud dlouhé doby a namáhavé práce při plánování a hlavně při vyvádění útvarů a jednotek do výchozích míst.

Než přikročím k samotné metodice plánování a řízení přesunů, uvádím dvě otázky:

1. Je možné plánovat přesun svazku i u útvarů v to do 15–20 minut, známe-li sestavu na osách přesunu?

2. Je možné zplánovat vyvedení útvarů a jednotek svazku do výchozích míst do 30 vteřin, máme-li sestavu pro přesun vynesenu na pravitku přesunu?

Zdá se to nepravděpodobné. Proto ukáží, že lze zplánovat přesun a vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst v tomto čase za použití mechanického pravitka „VATO“.

★

Svazek zpravidla od nadřízeného štábu obdrží v předběžném nařízení nebo současně s operační směrnicí tyto základní údaje pro plánování přesunu:

- pásmo nebo osy přesunu (nejlépe by bylo osy nebo obojí);
- čáru zasazení svazku;
- prostředky a síly vyčleněné nadřízeným štábem k zabezpečení přesunů (PVO, OPZHN, pořádková a regulační služba).

Pokusím se schematicky ukázat na organizaci práce při přípravě plánování

přesunů v době přijímání rozhodnutí velitelem svazku.

Do zahájení součinnosti s náčelníky druhů vojsk nebo pověřenými důstojníky první důstojník operačního oddělení:

— vynesé pochodové osy přesunu a hlavní osy vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst;

— vynesé výchozí místa regulační čáry a čáru zasazení svazku.

Spolu s důstojníky jednotlivých druhů vojsk, kterým podléhají jednotky a útvary, vydá podřízeným útvarům a jednotkám předběžné nařízení pro přesun a vyvedení do výchozích míst, která obsahují:

— opatření k zahájení přesunu (doplňování, opravy, rekognoskace pomocných os vyvedení atd.);

— osy přesunu a hlavní osy vyvedení svazku do výchozích míst;

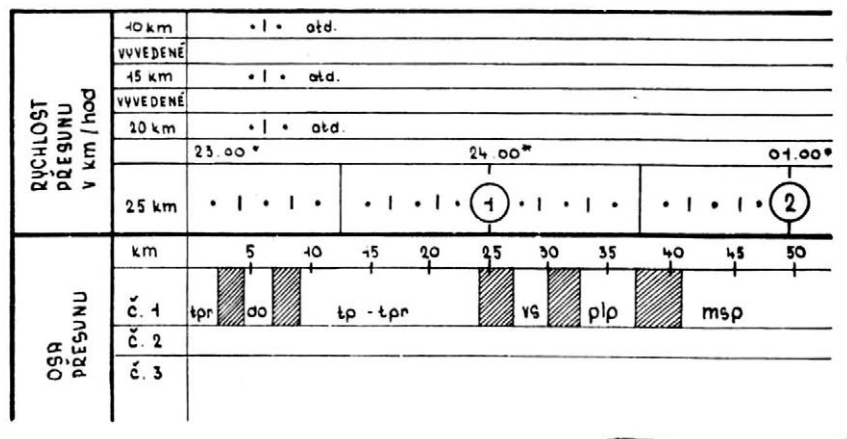
— výchozí místa, regulační čáry, čáry praporek proudů, čáru zasazení a čáry předávání zpráv o přesunu.

K novým terminům:

— hlavní osa vyvedení svazku do výchozích míst je prodloužená osa přesunu od výchozího místa prostoru rozptýlení svazku. Má být volena tak, aby procházela mimo útvary a byla výhodná pro vyvádění útvarů. Volíme tolik hlavních os vyvedení svazku, kolik je stanoveno os pro přesun;

— pomocná osa vyvedení útvaru je prodloužená osa od hlavní osy vyvedení svazku k prostoru rozptýlení útvaru.

Povinnost za rekognoskaci a organizaci pořádkové služby mají svazek za hlavní a útvar za pomocné osy vyvedení.

Obr. 2

důstojník operačního oddělení vynese sestavu podle jednotlivých os přesunu na pravítko přesunu (viz přílohu 1).

Vynesením sestavy svazku na pravítko přesunu „VATO“ skončilo plánování přesunu na štábu svazku. Štáb svazku tak získal přesné údaje o časovém průběhu přesunu od výchozího místa až po čáru praporečnických proudů. Tato práce vyžaduje maximálně 10–15 minut času. Jakmile je známa doba zahájení přesunu, okamžitě předáme čas podřízeným útvarům.

Uvedu příklad, jak využít pravítka „VATO“ ke čtení času průjezdů jednotlivými body na osách přesunu. Zahájení přesunu bylo stanoveno ve 23.00 hod. Rychlost přesunu 25 km/hod.

Na obr. 1 ukáží, co obdržely útvary po vynesení si kilometrových vzdáleností:

Příklad použití pravítka „VATO“ (obr. 2):

Na pravítku jsou vyznačeny pětiminutové, desetiminutové, třicetiminutové a hodinové vzdálenosti. Přiložíme-li pravítko přesunu na časové pravítko (podle rychlosti přesunu), čteme časy průjezdů na kterékoli vzdálenosti od výchozího místa. Doplšíme-li na časové pravítko astronomické časy podle času zahájení přesunu (číslice s hvězdičkou), čteme astronomické časy průjezdu. Neznáme-li ještě dobu zahájení přesunu, vyčteme

z časového pravítka dobu průjezdů zvolenými místy od doby zahájení přesunu.

Postavíme-li pravítko čelem sestavy na libovolný bod od výchozího místa, čteme časy průjezdů jednotlivých útvarů obdobným způsobem, jako při čtení průjezdů výchozím místem, jak je ukázáno na obrázku 2.

Po vynesení sestavy na pravítko přesunu předá první důstojník operačního oddělení spolu s důstojníky druhých vojsk podřízeným útvarům sestavu zpravidla jen na té ose přesunu, kde je útvar či jednotka začleněna do sestavy.

Sestavu předáváme těmito způsoby:

1. Není-li dostatek času a je-li třeba, aby útvary plánovaly souběžně se štábem svazku, předáme sestavu po pojítkách. V každém případě využíváme linkového spojení a jen v případě, není-li vybudováno linkové spojení, předáváme sestavu utajeně rádiem. Tento způsob předávání sestavy bude nejčastější.

2. Je-li dostatek času, nebo při zdvojení předávání zprávy styčným důstojníkem, postupujeme podle přílohy 2. Útvar obdrží pořadí útvarů na ose přesunu i s mezerami. Sestavu předáme pořadovými čísly. Při předávání zprávy rádiem pořadová čísla zakódujeme překódovací tabulkou.

Z něho čteme tyto časy průjezdu výchozím místem:

Jednotka	astronomický čas		doba průjezdu	
	čelo	záď	čelo	záď
tpr	23,00	23,05	0	5 minut
do	23,09	23,16	9	16 minut
tp-tpr	23,21	23,56	21	56 minut
VS	00,04	00,11	1,4	1,11 minut
plp	00,18	00,27	1,18	1,27 minut
msp	00,37		1,37	
		atd.		

Uvedu příklad předání zprávy (sesta-
vy) podle příkladu na pravítku přesunu:

1. Signál pro přesun: VÁCLAV;
2. Osa přesunu: 1;
3. Rychlost přesunu: 25;
4. Sestava na ose: 4 — tpr;

37 — 2 km mezera;
10 — do;
39 — 5 km mezera;
5-4 — tp bez tpr;
38 — 3 km mezera;
1 — VS;
37 — 2 km mezera;
51 — plp;
39 — 5 km mezera;
8 — msp;
atd.

Podřízený útvar, který vlastní pomůcku „VATO“, po obdržení této zprávy zanese na pravítko přesunu sestavu (vyčte z přílohy 2). Tím získal podklad pro zplánování přesunu u útvaru.

U útvaru obdobným způsobem jako i u štábu svazku po schválení sestavy náčelníkem štábu útvaru, zanese si sestavu na pravítko přesunu.

Tím útvar zplánoval přesun podle pomůcky „VATO“ a je schopen vyčíst z časového pravítka časový průběh přesunu svého útvaru.

Zmíním se ještě o používání signálu „VÁCLAV“ (první skupina písmen pomůcky):

a) předání sestavy podřízeným útvarům jsem názorně ukázal,

b) předání času zahájení přesunu: „Proveďte VÁCLAV 2300“.

Na základě tohoto signálu u štábu svazku i u všech podřízených útvarů na časové pravítko vepíší se hodiny: 2300, 2400, 0100 atd. (viz přílohu 1);

c) hlášení o průběhu přesunu: „VÁCLAV 25, 2400“ — tj. útvar hlásí, že ve 25 km projíždí čelem ve 24.00 hod.,

d) změna osy v průběhu přesunu: „VÁCLAV 1 (2 atd. podle toho, o které osy jde) proveďte, mapa.....“ (vyjmenuje se nová osa přesunu).

Dále rozeberu metodiku plánování vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst pomocí pomůcky „VATO“.

Rozvedl jsem předběžné nařízení pro přesun a ukázal, jaké podklady útvary obdržely pro plánování vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst. V čemtedy spočívá zplánování vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst, abychom úkoly plánování u štábu svazku i u útvarů splnili do 30 vteřin?

Příklad:

Podle situace bojového úkolu svazku náčelník štábu svazku nařídí ukončit vyvedení útvarů z prostoru rozptýlení do výchozích míst ve 22.00 hod. U štábu svazku na časové pravítko „vyvedení“ podle rychlosti přesunu při vyvádění (ve dne 15 km/hod., v noci 10 km/hod.) vepíšíme od 0 km doprava 22.00, 21.00, 20.00, 19.00. Vepsáním „hodin“ na časové pravítko jsme zplánovali vyvedení.

Praktické použití pravítka k zplánování ukáží na obr. 3:

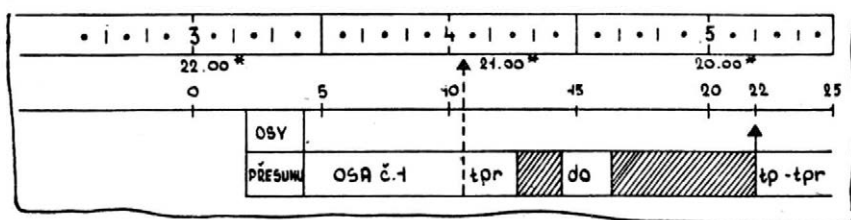
Chceme-li číst čas průjezdu kteréhokoliv útvaru ve zvoleném místě při vyvádění (vzdálenost od výchozího místa), použijeme pravítka tak, že útvar postavíme čelem na tu vzdálenost od výchozího místa, kde chceme zjistit čas průjezdu. U čela sestavy na ose přesunu čteme čas průjezdu útvaru čelem a postavíme-li si na tuto vzdálenost záď útvaru na čele sestavy na ose přesunu, čteme čas projetí zádi útvaru.

Zmíním se ještě o použití signálu „TOMÁŠ“ (druhá skupina písmen pomůcky).

Nyní k použití pomůcky „VATO“ pro pořádkovou a regulační službu.

Těmto orgánům dáváme časové průjezdy jednotlivých útvarů v místech kontroly pořádkové služby.

Štáb svazku vydá jim pravítko přesunu „VATO“, na které si s důstojníkem operačního oddělení vynesou sestavu na jednotlivých osách přesunu. V době, kdy je nám známa doba zahájení přesunu, vepíší si orgány pořádkové služby do časového pravítka časový průběh přesunu a ukončení vyvedení útvarů do výchozích míst. Takto připravené orgány mohou usměrňovat a kontrolovat přesun i vyvádění útvarů z prostoru rozptýlení do vý-

Obr. 3

Příklad:

a) předání času o ukončení vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst: „Provedte TOMÁŠ 2200“. Vepsáním času počínaje 0 km a 22.00 hod. sestupně do řádků „vyvedení“ na časovém pravítku útvary přesně čtou, kdy kterýmžkoli kilometrem projíždí při vyvádění útvaru, kdy zahajuje vyvádění a kdy ukončí vyvedení a v které vzdálenosti od výchozího místa;

b) hlášení o průběhu vyvádění: „TOMÁŠ 20,1930“. Útvar hlásí, že při vyvádění projíždí čelem na 20 km v 19.30 hod.

Zásadou tedy zůstává:

a) u přesunu při zjišťování času projíždění stavíme sestavu na ose čelem na tom kilometru, kde chceme zjistit čas průjezdu. U všech útvarů, aniž pohneme pravítkem, čteme čas u čela a zádi útvaru při projíždění nastavenou vzdáleností;

b) u vyvádění útvarů a jednotek do výchozích míst při zjišťování času projíždění postavíme pravítko čelem nebo zádi útvaru (podle toho, co chceme zjistit) na tu vzdálenost, kde chceme zjistit čas. Čas pak čteme u čela sestavy na ose.

chozích míst na kterékoliv ose přesunu nebo vyvedení na jakékoli vzdálenosti do výchozího místa. Orgány pořádkové služby mohou tedy nejpozději 10–15 minut po rozhodnutí velitele svazku zaujmout svá stanoviště.

Tímto způsobem značně urychlíme přípravu orgánů pořádkové služby a zabezpečíme tím, že mohou včas a přesně plnit své úkoly.

K metodickému zpracování bojového zabezpečení přesunu

Druhý důstojník operačního oddělení po obdržení směrnice od nadřízeného svazku vynesou si ty údaje prvků bojového zabezpečení, kterými nadřízený štáb zabezpečuje přesun. Při projednávání součinnosti otázek náčelníků druhých vojsk (jimi pověřenými důstojníky) projednávají tyto základní otázky:

● se ženíjním náčelníkem:

ženíjní zabezpečení přesunu se zaměřením na OZP, sílu a složení a na kterých osách je organizován, ženíjní zálohu, její sílu a složení, na které ose je začleněna

za přesunu, jaké jednotky jsou vyčleněny do divizního ZUO a jaké prostředky jsou jim pro vyprošťování a hašení požárů přiděleny. Je výhodné, je-li v pásmu přesunu na osách soutěska, kterou nelze obejít (horský a zalesněný terén) předsunout na osu přesunu před soutěsku nebo za ni síly a prostředky k vyprošťování a hašení požárů. Tuto otázku je třeba důkladně promyslet proto, že má své výhody a nevýhody. V žádném případě nelze však tuto otázku opomíjet;

● s velitelem PVO:

všechny otázky, týkající se PVO přesunu se zaměřením na nebezpečné prostory při přesunu a důležité prvky bojové sestavy a dále vyčlenění sil a prostředků k boji proti nízkoletícím nepřátelským cílům;

● se zástupcem velitele pro technické věci:

technické zabezpečení přesunu; kde shromažďovat porouchanou bojovou techniku, jaké prostředky vyčleňuje do divizního ZUO, popřípadě místa předsunutých vyprošťovacích prvků — prostředků (jak projednal s ženíjním náčelníkem);

● se zástupcem velitele pro týl:

možnosti zdravotnických odsunů, místa odsunů zdravotnických ztrát, vyčlenění sil a prostředků do divizního ZUO. Organizace a způsob biologického průzkumu a síly a prostředky k tomuto účelu vyčleněné;

● s chemickým náčelníkem:

síly a prostředky a organizace chemického a radiačního průzkumu, způsob a místa vytváření MSO nadřazeným štábem, návrh na manévr osami přesunu vzhledem ke směru větru za použití pozemních atomových úderů. Způsob a organizace radiační hlášené služby a způsoby předávání zpráv;

● s náčelníkem průzkumu:

síly, prostředky, organizace a cíle vševojskového průzkumu při přesunu;

● se spojovacím náčelníkem:

vyčlenění spojovacích sil a prostředků k zabezpečení vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst a při přesunu, označení rádiových stanic pro den a noc a volbu výhodných čar pro předávání signálů při přesunu podřízených útvarů.

Organizuje spolu s ženíjním náčelníkem rekognoskaci pochodových os a os vyvedení do výchozího místa, aby do za-

hájení vyvádění mohla být učiněna opatření k odstranění nedostatků (volba objížděk, zpevňování cest a mostů atd.), a dále, aby důstojníci štábu svazku, kteří povedou sestavy na osách přesunu, se dokonale seznámili s osami přesunu.

Tyto práce a všechny otázky řeší operační odělení v součinnosti s ostatními druhy vojsk do rozhodnutí velitele svazku.

☆

Na závěr svého článku chci poukázat ještě na některé zásadní otázky řízení přesunů a vyvádění útvarů a jednotek do výchozích míst.

K zabezpečení vyvedení útvarů a jednotek do výchozích míst vysílá štáb svazku tři až pět důstojníků (orgánů pořádkové služby) na hlavní osy k zabezpečení plynulého vyvádění. Tyto orgány mohou ovlivňovat vyvádění všech útvarů po celé délce hlavní osy (časy vyvádění a průběh vyvádění mají na pravítku „VATO“).

K informacím štábu svazku o časovém průběhu vyvádění je výhodné využít rádiového spojení — sítě velení svazku (rádiové stanice R-105) a vyčlenit předem ze štábu svazku operační skupinu k přijímání zpráv o průběhu vyvádění. Štáb svazku přímo řídí vyvádění všech útvarů z prostoru rozptýlení.

U útvarů je výhodné k zabezpečení vyvedení útvaru na hlavní osu vyvedení svazku vyčlenit předem pořádkové orgány (důstojníky ze štábu útvaru) k řízení a usměrňování vyvádění jednotek z prostoru rozptýlení na pomocnou osu útvaru a dále na hlavní osu vyvedení.

Je výhodné, aby štáb svazku vyčlenil důstojníky k vedení sestav na osách přesunu a štáby jednotlivých útvarů vyčlenily důstojníky k vedení útvaru na ose přesunu. Tyto orgány musí usilovat o dodržení časového plánu přesunu. Tito důstojníci mohou na každém kilometru sledovat a usměrňovat pohyb útvaru nebo sestavy na ose podle časového plánu přesunu.

Je výhodné, aby štáb svazku vyčlenil čtyři až šest důstojníků (orgánů pořádkové služby) na předem stanovené úseky na osách přesunu k informování štábu svazku o průběhu přesunu a k uskutečnění opatření k zabezpečení plynulého a plánovitěho přesunu. Těmto orgánům na čele sestavy na osách přesunu je výhodné přidělit rádiové stanice R-105 a organizovat u štábu svazku síť pořádkové regulační služby. Vyčleněním pomocného VS svazku v čele se zástupcem velitele svazku a s využitím orgánů a sítě pořádkové

1 ČÁST (1 STRANA) PRAVÍTKA

PRAVÍTKO PRO PŘESUN "VATO"

PŘÍLOHA 1

RUCHLOST PŘESUNU v km/hod.	10 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
	VUVEDENÉ	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	15 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
	VUVEDENÉ	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	20 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
	25 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
	30 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
	35 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					

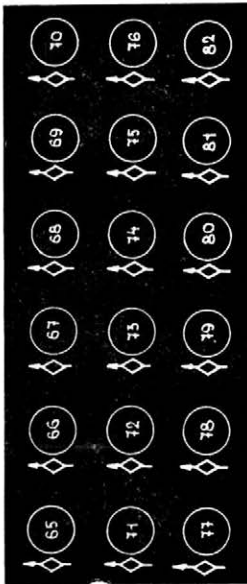
1 ČÁST (2 STRANA) PRAVÍTKA

RUCHLOST PŘESUNU v km/hod.	10 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	15 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	20 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	25 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	30 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	35 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	40 km	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2 ČÁST PRAVÍTKA

OSV PŘESUNU	km	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
	čís. 1	lpr	do	lp - lpr	vs	plp 57	msp														
	čís. 2																				
	čís. 3																				
	čís. 4																				
	čís. 5																				
	km	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100

Řazení proudu na osách přesunu

Poř. čís.	Útvar (složka)	Délka proudu	Poř. čís.	Útvar (složka)	Délka proudu	Poř. čís.	Útvar (složka)	Délka proudu	Sestava za přesunu
1	V S	2 700	23	rcho	400	45	ptbat	400	
2	P V S	600	24	SPzH	200	46	ptp	3 600	
3	tr	500	25	pžč	200	47	kdo	2 000	
4	tpr	2 500	26	pžr	600	48	hdo	2 000	
5	tp	15 000	27	pžpr	2 500	49	kdb	17 500	
6	msr	500	28	DVS	300	50	plbat 57	400	
7	mspr	3 000	29	TUH	300	51	plp 57	4 500	
8	msp	18 500	30	Týl	5 600	52	plbat 85	400	
9	děl. bat.	400	31	1/3 týlu	2 000	53	plp 85	5 000	
10	děl. odd.	2 000	32	2/3 týlu	4 000	54	žč	300	
11	plbat	300	33	zdrpr	1 500	55	žr	500	
12	plo	200	34	spojpr	2 700	56	žpr	2 700	
13	ovr	3 000	35	mezera	500	57	rpp	2 200	
14	žč	100	36	mezera	1 000	58	žpr (žb)	2 700	
15	žr	300	37	mezera	2 000	59	ponpr	3 200	
16	rpp	2 000	38	mezera	3 000	60	SZO	500	
17	žpr	3 500	39	mezera	5 000	61			
18	ŽZ	1 000	40	mezera	8 000	62			
19	ŽZ	2 000	41	mezera	10 000	63			
20	OZP	500	42	zařazen v PO		Cizí útvary na vlastních osách přesunu: 64			
21	POZ	600	43	zařazen HS					
22	POZ	1 000	44						

služby může štáb svazku o průběhu přesunu získávat přesné údaje o průběhu přesunu a činit všechna opatření k zabezpečení dovedení svazku na čáru zasazení.

K dokonalému informování štábu svazku o průběhu přesunu je výhodné určovat za přesunu čáry v terénu, odkud podřízené útvarry pomocí signálu předávají zprávy. Tímto způsobem jednak získáme přehled o přesunu, utajíme pohyb vojsk na osách přesunu a vzhledem k tomu, že nemáme dostatečný počet rádiových stanic k dokonalému organizování sítě pořádkové služby, ušetříme rádiové stanice nebo splníme úkol i s minimálním počtem rádiových stanic.

Musíme-li za přesunu změnit osy, vynešeme nové osy přesunu a nanese na ně pětikilometrové vzdálenosti v místě odbočení od původně stanovené osy.

Štáb svazku vyšle okamžitě signál ke změně osy přesunu všem orgánům pořádkové služby a útvarům na ose přesunu.

Je velmi důležité, aby orgán pořádkové služby zabezpečil regulaci pohybu tam, kde se mění osa přesunu a ze zálohy prostředků a orgánů regulační služby byla vyslána skupina k zabezpečení přesunu na nové ose. Proto je výhodné, mít zálohu sil a prostředků pořádkové služby tam, kde se vydává nařízení ke změně osy za přesunu, tj. na VS (PVS svazku).

Je možné, že tato nová metoda v plánování narazí na určité překážky. Někteří velitelé nebo nadřízení požadují v současné době „hezké, barevné plány“. Domnívám se však, že nejlepší „štábní kultura“ je práce, která zabezpečí podřízeným včasné dodání přesných podkladů pro plnění bojových úkolů a k tomu je určena tato pomůcka.

Uvažujeme proto o novém způsobu plánování přesunů a vyvádění útvarů a jednotek z prostoru rozptýlení do výchozích míst za použití popsané mechanické pomůcky „VATO“.